

Toimintakertomus 2016

Sisältö

Finanssivalvonta lyhyesti.....	2
Johtajan katsaus.....	3
Strategia 2017–2019.....	5
Toimintaympäristö ja valvottavien taloudellinen tila	6
Finanssisektorin vuoro digitalisoitua	8
Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto.....	10
Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja	12
Markkinoiden väärinkäyttöasetus: johdon liiketoimien raportointi ja lähipiiriyhteisö laajenivat.....	14
Tuloksellinen valvoja- ja muu viranomaisyhteistyö.....	15
Sääntelyn vuosi lyhyesti.....	16
Toiminnan tehostaminen ja kehittäminen	18
Johtokunta	20
Johtoryhmä	21
Liitteet.....	22

Finanssivalvonta lyhyesti

Finanssivalvonta on sekä Suomen rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen että makrovakuusviranomainen. Se on osa Euroopan finanssivalvontajärjestelmää ja euroalueen yhteistä pankkivalvontaa.

Tavoitteenamme on turvata finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaiden, sijoittajien ja vakuutettujen suojaa. Valvontamme laadun ja tehokkuuden tulee olla eurooppalaista kärkitasoa. Valvottaviamme ovat mm.

- pankit
- vakuutus- ja eläkelaitokset
- muut vakuutuslalla toimivat
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt
- arvopaperikeskus
- pörssi

Lisäksi valvomme listayhtiöiden tiedonantovelvollisuutta ja kaupankäyntiä arvopapereilla. Toiminnan rahoittavat pääosin valvottavat. Asiantuntijaorganisaatiomme vahvuus oli vuoden lopussa 182.

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossaan itsenäinen.

Finanssivalvonta valvoo, että

- sen valvottavien toiminta on terveellä perustalla, ja että niillä on riittävästi pääomia toiminnasta aiheutuvien riskien ja tappioiden kattamiseen sekä kyky selviytyä sitoumuksista
- asiakkaille ja sijoittajille annettu informaatio tuotteista, palveluista, palveluntarjoajista ja liikkeeseenlaskijoista on laadultaan hyvää
- menettelytavat finanssimarkkinoilla ovat asianmukaiset
- maksujärjestelmät ovat turvallisia

Kun vuosilukua ei ole erikseen ilmoitettu, tekstissä viitataan kertomusvuoteen 2016.

Johtajan katsaus

Suomen finanssisektori on edelleen vakaa, mutta sen rakenteeseen sisältyy merkittäviä riskejä. Sekä vakuutus- että pankkisektorit ovat erittäin keskityneitä, kummallakin sektorilla on voimakaita pohjoismaisia kytkentöjä ja pankit

ovat varsin riippuvaisia markkinaehtoisesta varainhankinnasta. Heikkona jatkunut talouskasvu ja matala korkotaso ovat lisäksi pakottaneet finanssisektorin miettimään vanhojen liiketoimintamalliansa kannattavuutta ja kestävyyttä. Erityisesti digitalisaatio on multistamassa kilpailutilannetta ja siten myös palvelukonsepteja.

Finanssivalvonnan kesällä tekemän digitalisaatiokyselyn tulokset osoittivat, että suomalainen finanssisektori on jo alkanut aktiivisesti kehittää palveluitaan ja uusia palvelukannavia. Kuitenkin varsinkin pankkien ja vakuutusyhtiöiden vastaajat pitivät organisaation jäykkyyttä, johdon sitoutumattomuutta ja vanhentuneita it-järjestelmiä hidasteena, toisaalta sijoituspalveluyritykset ja maksulaitokset näkivät haasteena sääntelyn epämääräisyyden. Varautumistilanne on kaksijakoinen: Osa toimijoista pyrkii kunnianhimoisilla hankkeillaan hyödyntämään täysimääräisesti kuluttajakäyttäytymisen muutoksia, toiset tyytyvät seuraamaan kehitystä varsin passiivisesti. Mielenkiintoista oli, että 2/3 kyselyyn vastanneista näki digitalisaation parantavan liiketoimintaedellytyksiään, samalla kun kansainvälisissä tutkimuksissa digitalisaation on arvioitu vähentävän esimerkiksi pankkien tuottoja jopa 25 prosenttia. Onkin aiheellista pohtia, ovatko kaikki toimijat ymmärtäneet muutoksen merkityksen ja kartoittaneet riittävissä määrin siihen liittyviä riskejä?

Finanssivalvonta on mukana tukemassa innovaatioita. Kehitimme syksyllä uuden pal-

velukonseptin, *Innovaatio-HelpDeskin*, jonka avulla pyrimme helpottamaan FinTech-yritysten tuloa markkinoille samalla kun arvioimme uusien innovaatioiden ja hankkeiden yhteensopivuutta sääntelyn kanssa. Digitalisaation varjolla ei ole kuitenkaan mahdollista muuttaa lainsäädännön määrittelemiä toimiluvallisen liiketoiminnan rajoja. Jos toimintamalli täyttää luottolaitos-, vakuutus- tai sijoituspalvelutoiminnan tunnusmerkit, niin sellaisena sitä pidämme, oli nimike mikä tahansa. Toiminnan tosiasiallinen luonne ratkaisee, ei sille annettu uusi kutsumanimi, kuten esimerkiksi joukkorahoitus. Näkemys on perusteltu myös asiakkaansuojan ja tasapuolisten kilpailuedellytysten näkökulmasta.

Perinteisen pankki- ja vakuutus toiminnan näkymien heikentyessä jotkut toimijat ovat päättäneet laajentua finanssisektorin ulkopuolelle. Tällöin ei ole kyse ainoastaan omistuksen hajauttamisesta tai sijoituksista toimialan ulkopuolelle, vaan liiketoiminnan strategisista muutoksista. Kehitys tuo mukanaan uusia riskejä, joita ei välttämättä pystytä tunnistamaan ennakolta. Niihin tulee varautua korkealaatuisella ja kattavalla riskienhallinnalla sekä riittävillä, riskit kattavilla pääomilla. Koska liiketoiminnan rajoja haastetaan yhä useammin, lainsäädäntöä olisi selkeytettävä. Finanssisektorin ulkopuolisen toiminnan riskit eivät saa vaarantaa toimintaedellytyksiä.

Pohjoismaiset valvojat ja EKP ovat allekirjoittaneet järjestelmän kannalta merkittävien sivuliikkeiden valvontaa koskevan yhteis-

Ovatko kaikki toimijat ymmärtäneet digimuutoksen merkityksen ja kartoittaneet sen riskit?

työpöytäkirjan, joka sisältää mm. valvojien välistä tietojenvaihtoa ja tarkastuksia koskevia periaatteita. Yhteistyöpöytäkirja ei kuitenkaan voi korvata lainsäädännön puutteita, jotka koskevat sivuliikkeen isäntävaltion valvontamahdollisuuksia. Nykyistä vakavaraisuussääntelyä ei ole laadittu tilanteeseen, jossa järjestelmän kannalta merkittävä pankki toimii sivuliikkeenä. Myös Kansainvälinen valuuttarahasto IMF¹ kiinnitti huomiota näihin EU-lainsäädännön valuvikoihin joulukuussa julkaisemassaan Suomen maa-arviossa. EU-tason sääntelyä tulisi kehittää niin, että merkittävän sivuliikkeen valvojalla olisi lainsäädännön vahvistamat oikeudet tietojensaantiin koko konsernin vakavaraisuudesta ja taloudellisesta tilanteesta sekä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon, joka koskee pankin vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta.

¹IMF = International Monetary Fund.

Suomessa sivuliikkeiden osuus on jo nyt merkittävä. Lisäksi niin pankki- kuin vakuutussektorilla on suunnitelmia muuttaa Suomen-toimintoja sivuliikemuotoon. Nämä vaihtaisivat edelleen paitsi valvonnan vastuisiin myös kilpailuedellytyksiin.

Yhteinen EU-sääntely jättää yllättävän paljon tilaa valvojien tulkinnoille ja valvontakäytänteille vaikkapa sisäisten mallien hyväksynnässä. Niinpä niitä pankkeja ja vakuutusyhtiöitä, joilla on suomalainen toimilupa, saatavat koskea eri vaatimukset kuin sivuliikkeitä. Toivottavasti sivukonttoristumiskehitys ei vaikuta finanssisektorin valmiuteen tarjota kattavasti tuotteita ja palveluita, jotka ottavat huomioon myös kotimaiset erityispiirteet.

Työeläkevakuutusyhtiöiden harjoittama eläketurvan toimeenpano on osa sosiaaliturvajärjestelmää. Hajautetussa järjestelmässä, jossa toimijat kilpailevat keskenään, eläkevarojen asianmukaisen käytön merkitys korostuu: varoja tulee käyttää vain työeläkejärjestelmän hyväksi. Esimerkiksi kilpailun ja asiakashankinnan keinojen tulee olla työeläkejärjestelmän sosiaaliturvuonnetta

palvelevia, ei päinvastoin. Tämä valvonnan osa-alue on yhteiskunnallisesti erittäin olennainen, minkä vuoksi Finanssivalvonta on vuoden 2017 toimintasuunnitelmassaan määrittänyt työeläkevarojen asianmukaisen käytön yhdeksi valvonnan kärkihankkeistaan. Ensisijainen vastuu yhtiön harjoittaman toiminnan asianmukaisuudesta ja työeläkevarojen käytön valvonnasta on kuitenkin yhtiön toimivalla johdolla ja hallituksella.

Euroopan järjestelmäriskikomitea antoi syksyllä Suomelle varoituksen keskipitkän aikavälin haavoittuvuuksista asuntomarkkinoilla. Komitea oli erityisen huolestunut kotitalouksien velkaantuneisuudesta. Vaikka huoli ei koskenut lyhyen aikavälin kehitystä, se tulee ottaa vakavasti. Raportointi osoittaa, että kaikki pankit eivät ole noudattaneet heinäkuun alussa voimaan tullutta sääntelyä asuntolainojen enimmäisluototusasteesta. Lisäksi sääntelyä kierretään myöntämällä kulutusluottoja varsinaisen asuntoluoton lisäksi. Jotkut pankit alkoivat myös myöntää kymmenien vuosien mittaisia asuntoluottoja, jotka mahdollisesti yleistyessään lisäävät luottomarkkinoiden haavoittuvuutta. Kotitalouksien velkaantumiseen ja pitkiin asuntoluottoihin liittyvä ongelma on kasvanut merkittäväksi Ruotsissa, jossa sitä pyritään nyt lainsäädännön keinoin rajoittamaan säätämällä lainoille lyhennyspakko.

Valvojan tulee pystyä ehkäisemään asuntolainamarkkinoiden ylilyönnejä. Finanssivalvonnan käytössä olevat makrovakaustyökalut eivät ole riittävät, koska ne vaikuttavat lähinnä lainantajan vakavaraisuuteen, mutta eivät lainojen kysyntään. Tarvitsemme uusia työkaluja, jotka vaikuttavat suoraan lai-

Asiakkaan edun tulee olla etusijalla ja eturistiriitoja tulee välttää.

nanottajaan ja rajoittavat tämän lainansaantia, esimerkkinä lainan enimmäismäärän sitominen tuloihin. Tämä on erityisen tarpeellista senkin vuoksi, että vakavaraisuuteen vaikuttavat makrovakaustyökalut eivät ole kaikilta osin sovellettavissa ulkomaisen pankin sivuliikkeeseen. Mikäli pitkät laina-ajat yleistyvät, lainsäädäntöön tulisi saada vaatimus lyhennyspakosta.

Pari vuotta sitten Finanssivalvonta esitti huolensa siitä, miten sijoitustuotteita oli markkinoitu ikäihmisille. Saadakseen konkreettisen kuvan sijoitusneuvonnan tasosta ja asianmukaisuudesta, Finanssivalvonta teki tarkastuksen neljään alan toimijaan, joista kahdella on huomattava markkinaosuus. Tarkastuksen tulos huolestuttaa: sijoitusneuvojat eivät olleet kaikissa tapauksissa selvittäneet iäkkään asiakkaan sijoituskokemusta, olivat neuvoneet sijoittamaan tuotteisiin, jotka eivät sopineet asiakkaan riskiprofiiliin ja antoivat neuvoja, joiden ensisijainen tavoite näytti olevan palveluntarjoajan omien tuotteiden myynnin edistäminen. Finanssimarkkinoilla kaikessa palveluntarjonnassa asiakkaan edun tulee olla etusijalla ja eturistiriitoja asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä tulee välttää. Finanssivalvonta jatkaa sijoitusneuvonnan tarkastuksia ja sanktioi laiminlyön-

neistä tarvittaessa. Asiakkaan on voitava luottaa siihen, että sijoitusneuvojan antama neuvo on asiakkaan parhaaksi.

Miten Finanssivalvonta vastaa toimintaympäristön muutoksiin? Finanssivalvonta on hiljattain uudistanut strategiansa. Siinä korostuu aikaisempaa voimakkaammin valvonnan oikeasuhtaisuus ja riskiperusteisuus, joustavuus toiminnan suuntaamisessa muutosten mukaisesti. Strategia perustuu henkilöstön vahvaan osaamiseen, kannustavaan esimiestyöhön ja tehokkaisiin prosesseihin. Tätä tukevat ajantasaiset raportointi- ja analyysijärjestelmät sekä uutena alueena digitalisaation täysipainoinen hyödyntäminen. Paitsi että tuemme uusia alalle pyrkijöitä sääntelykysymyksissä, kehitämme myös omaa sähköistä asiointiamme vastaamaan nykypäivää.

Osana euroalueen yhteistä pankkivalvontaa Finanssivalvonta vaikuttaa sen prioriteetteihin ja tukee euroalueen pankkisektorin vahvistamista. Finanssivalvonta pyrkii myös muussa toiminnassaan mahdollisimman pitkälle hyödyntämään eurooppalaista sääntely- ja valvontayhteistyötä.

Finanssivalvonnalla on ollut perustamisestaan lähtien tiukka kulukuri ja myös kertomusvuoden puolella vahvistettu uusi laki valvontamaksuista edellyttää tiukkaa budjetointia. Tavoitteena on olla ketterä ja asiantunteva, asiat oikein priorisoiva ja tarvittaessa ärhäkkäkin valvoja. Tämän mahdollistaa asiantunteva ja motivoitunut henkilöstö. Heille suurkiitos!

Helsingissä, 20.2.2017

Anneli Tuominen

Merkittävän sivuliikkeen valvojalla tulee olla lakisääteiset oikeudet tietojensaantiin ja mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon.

Strategia 2017–2019

Strategiauudistuksessa korostettiin toimintaympäristön mukana kehittyvää valvontaa, joka sisältää

innovaatiomyönteisen ilmapiirin edistämisen. Henkilökuntaan panostaminen nostettiin painopistealueeksi.

Tässä toimintakertomuksessa raportointi tapahtuu edellisen strategian mukaisella jaottelulla.

Strategiset tavoitteet

Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta

- Torjumme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavia riskejä oikeasuhtaisella toiminnalla
- Määritämme valvonnan syvyyden valvottavan riskipitoisuuden ja asian merkittävyyden perusteella
- Painotamme työssämme tarkastuksia ja teema-arvioita
- Mukautamme toimintaamme pankki-, vakuutus- ja rahoitusmarkkinoiden muutoksia vastaavasti
- Painotamme eurooppalaisessa sääntely- ja valvontatyössä Suomen finanssimarkkinoiden kannalta kriittisiä osa-alueita
- Mitoitamme valvontatyömmme vastaamaan rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittävien sivuliikkeiden merkitystä Suomen finanssimarkkinoiden vakaudelle
- Tiivistämme yhteistyötä pohjoismaisten valvojien kanssa Suomen finanssimarkkinoiden vakauden ja luottamuksen edistämiseksi
- Edistämme innovaatiomyönteistä ilmapiiriä finanssisektorilla

Laadukas ja tehokas

- Edistämme yhtenäisten riskiperusteisten valvontakäytänteiden muodostumista EU:ssa
- Hyödynnämme EU-viranomaisten ohjeistusta ja EKP:n valvontakäytäntöjä kattavasti
- Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet täysipainoisesti
- Prosessimme ovat standardisoituja ja tehokkaita
- Raportointi- ja analyysijärjestelmämme ovat ajan tasalla

Asiantunteva ja arvostettu

- Henkilöstöllämme on vahva tavoitteitamme tukeva osaaminen
- Luomme edellytykset jatkuvalle työssä oppimiselle
- Esimiestyömme on kannustavaa ja muutoksen johtamiseen painottuvaa
- Olemme digitalisaation osaaja finanssisektorilla
- Olemme arvostettu finanssialan ammattilaisten työnantaja
- Viestintämme on proaktiivista

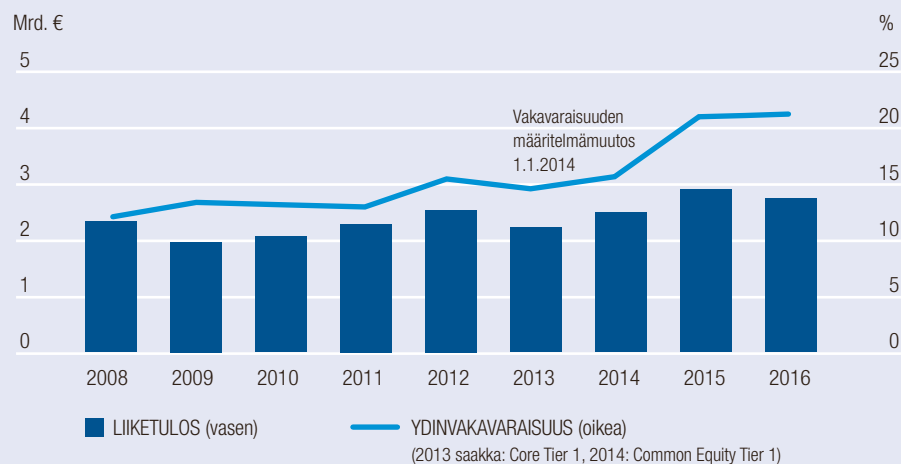
Toimintaympäristö ja valvottavien taloudellinen tila

Suomen talous kääntyi kertomusvuonna kasvuun. Kasvua tukivat erityisesti yksityisen kulutuksen lisääntyminen ja rakennusalan aktiviteetti. Myös työttömyys laski, vaikka pitkäaikaistyöttömien osuus kasvoi edelleen. Reaalitalouden kohenemisen, työttömyyden laskun ja matalan inflaation ansiosta kotitalouksien käytävissä olevat tulot kasvoivat, mikä heijastui vahvempana kuluttajien luottamuksena. Asuntojen hinnat nousivat. Samalla ero pääkaupunkiseudun ja muun Suomen asunto-markkinoiden välillä leveni.

Euroopan keskuspankin (EKP) keveä rahapolitiikka ja arvopaperien osto-ohjelman laajentaminen alensivat markkinakorkoja. Vuoden euribor kääntyi negatiiviseksi helmikuussa. Parantuneet talousnäkymät, ohjauksen nosto Yhdysvalloissa ja öljyn hinnan kohoaminen tukivat loppuvuodesta yleistä korkotason nousua. Suomen valtion lainakorot seurasivat euroalueen yleistä kehitystä.

Osakemarkkinoiden kehitys oli alkuvuonna tahmeaa ja erityisesti eurooppalaisten pankkien ja vakuutusyhtiöiden kurssit laskivat sektoriin kohdistuneiden matalien

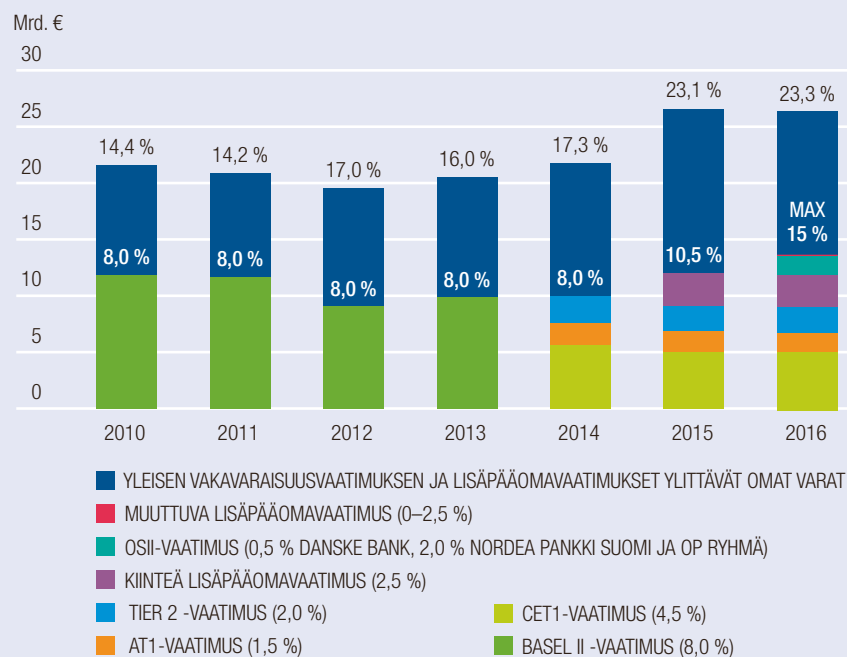
Kotimaisen pankkisektorin liike-tulos ja ydinvakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta.

Kotimaisen pankkisektorin omat varat

Kokonaisvakavaraisuussuhde pylvään yläpuolella ja vakavaraisuusvaatimus pylväessä.

Lähde: Finanssivalvonta.

◀ Vakavaraisuussuhteluvun parantuminen vuonna 2015 johtui ensisijaisesti pankkien hankkimasta uudesta pääomasta. Pankkisektorin ydinpääoma kasvoi tuolloin noin 4,4 miljardia euroa. Myös riskipainotettujen erien supistuminen sisäisten mallien ansiosta paransi osaltaan suhdelukua.

tuotto-odotusten takia. Viimeinen neljännes oli kuitenkin pörssissä huomattavasti alkuvuotta parempi, ja myös pankkisektorin osakkeet toipuivat.

Pankkisektorin vahva vakavaraisuus puskurina heikentyneille kannattavuusnäkyville

Pankkisektorin tulos jäi edellisvuotta heikomaksi. Vertailuvuonna arvopaperikaupan nettotuotot olivat erittäin korkealla tasolla. Matalana jatkunut korkotaso ja toisaalta asuntolainakilpailun alentamat marginaalit

pienensivät korkokatetta. Samaan aikaan korkokatteen laskua jarruttivat varainhankinnan kustannusten aleneminen ja lainakan- nan kasvu. Kertomusvuonna palkkiotuottojen suunta oli aleneva.

Arvon alentumistappiot pysyivät edelleen alhaisina eikä ongelmaluottojen määrä olennaisesti noussut. Omien varojen ja riskipainotettujen erien muutokset olivat pieniä ja pankkisektorin vakavaraisuussuhde pysyi vahvana. Korkokatteen supistuminen ja toisaalta digitalisaatioon liittyvät kulut heikentävät pankkien lyhyen aikavälin kannattavuusnäkyviä.

Vakuutus- ja työeläkesektorien vakavaraisuus hyvällä tasolla vaikeasta toimintaympäristöstä huolimatta

Vakuutusyhtiöiden ja eläkelaitosten toimintaympäristö säilyi haastavana. Vaimea talouskasvu heikensi etenkin henkivakuutusyhtiöiden maksutulua. Vahinkovakuutusyhtiöiden maksutulon, etenkin lakisääteisten vakuutuslajien, kasvu pysähtyi. Sen sijaan kannattavuus oli ennätystasolla. Työeläkeyhtiöiden maksutulo kasvoi hieman palkkasumman kasvun myötä.

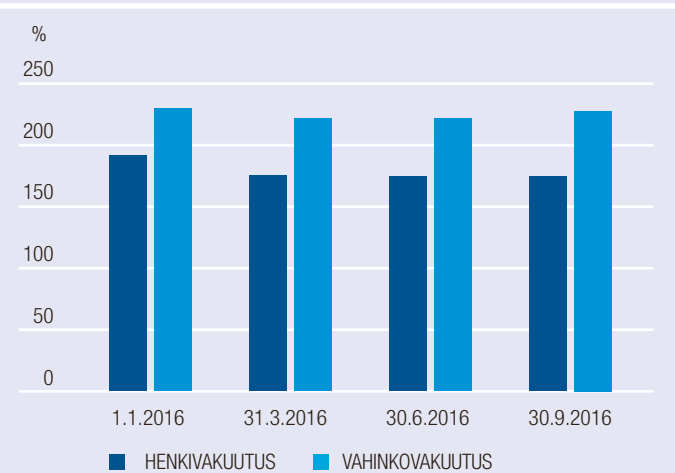
Sijoitusmarkkinat olivat haastavat ennätysalhaisten korkojen takia. Korkojen lasku on ollut sijoittajalle kaksijakoinen asia: yhtäältä se on mahdollistanut arvostusvoitot, toisaalta korkokertymä on pienentynyt ja pelkästään uusia, hyvän luottoluokituksen valtionlainoja ostavalle korkokertymä on painunut jo monelta osin nol- laan. Vuoden alun jälkeen eläkelaitosten riskinottohalukkuus alkoi parantua. Jälkimmäisen vuosipuoliskon hyvät tuotot siivittivät eläkelai- tosten painotetun keskituoton yli tuottovaa- teen. Vakavaraisuus oli vuoden lopussa hyvällä tasolla.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden Solvenssi II -vakavaraisuus pysyi hyvällä tasolla ja tasaisena koko ensimmäisen voimassaolovuoden. Yhtiötasolla vakavaraisuus kuitenkin vaihteli kvartaalista toiseen. Etenkin henkivakuutusyhtiöille siirtymäsäännösten vaikutus oli suuri.

◀◀ **SCR** = Solvency Capital Requirement, Solvenssi II:n mukainen vakavaraisuusvaatimus
SCR-suhde = oma varallisuus jaettuna vakavaraisuusvaatimuksella

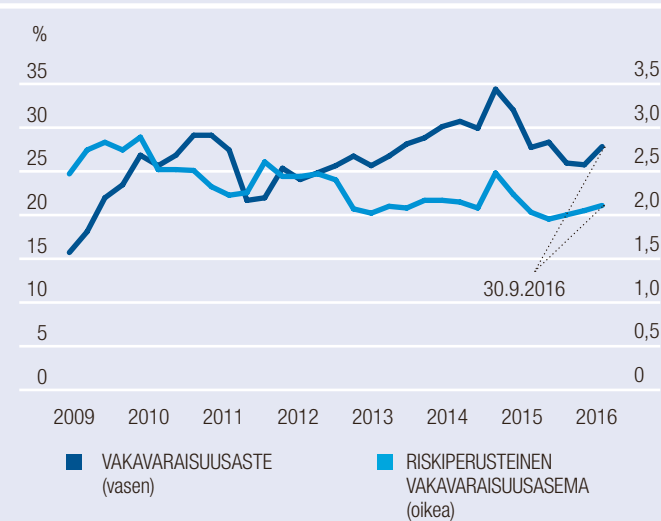
◀ **Vakavaraisuusaste** = vakavaraisuuspääoma jaettuna vastuuvelan määrällä
Riskiperusteinen vakavaraisuusaste = vakavaraisuuspääoma jaettuna vakavaraisuusvaatimuksella
Yksinkertaistetusti voidaan sanoa, että riskiperusteinen vakavaraisuusaste osoittaa vakavaraisuuden suhteessa otettuihin riskeihin. Vakavaraisuusaste osoittaa vakavaraisuuden suhteessa toiminnan laajuuteen.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus (SCR-suhteet)

Lähde: Finanssivalvonta.

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden kehitys 2009–2016

Lähde: Finanssivalvonta.

Finanssisektorin vuoro digitalisoitua

FinTech-sektorin kasvua ovat kirittäneet monet tekijät. Kiristynyt sääntely kannustaa perinteisiä toimijoita etsimään säästöjä automatisoinnista samalla, kun lisääntynyt tietojenkäsittelykapasiteetti mahdollistaa olemassa olevien tietomassojen hyödyntämisen uusilla tavoilla ja palvelujen kohdentamisen yhä yksilöidymmin. Palvelujen käyttäjät puolestaan omaksuvat nopeasti ja ennakkoluulottomasti uusia digisovelluksia. Lisäksi automaation lisääntymisen ja keinoälyn kehittymisen myötä aiemmin vain harvojen saatavilla olleet palvelut, kuten

sijoitusneuvonta, ovat jatkossa yhä useamman ulottuvilla.

Finanssialan digitalisaatio madaltaa toimialalle tulon kynnyistä ja houkuttelee alalle uusia toimijoita. Start-upit ja suuret globaalit alustayritykset, kuten *Google*, *Apple*, *Facebook*, *Amazon* ja *Alibaba* ovat jo haastaneet perinteiset toimijat. Finanssisektorin toimijat vastaavat kiristyvään kilpailuun suuntaamalla liiketoimintaansa uudelleen, panostamalla omaan it- ja palvelukehitykseensä sekä hankkimalla FinTech-yrityksiä tai liittoutumalla niiden kanssa.

Mikä FinTech?

Finanssi-innovaatiot ja erityisesti finanssiteknologia, *FinTech*, ovat nousseet finanssimarkkinoiden keskiöön. FinTech-investoinnit ovat viime vuosina kasvaneet lähes eksponentiaalisesti. Esimerkkeinä innovaatioista voidaan mainita joukkorahoitus, uudentyypiset maksupalvelut, bittiraha, automatisoitu sijoitusneuvonta, hajautetun tilikirjan teknologia (*distributed ledger technology*, esimerkiksi lohkoketju- eli *blockchain*-teknologia) ja älyvakuutukset. Käsitteen alla tunnistetaan erikseen sääntelyn noudattamista ja valvontaa tukeva teknologia, *RegTech* ja vakuutusteknologia, *InsurTech*.

Finanssivalvonta on pitänyt tärkeänä, että uudetkin palvelut tulevat sääntelyn ja valvonnan piiriin. Samalla on kuitenkin pidettävä huoli sääntelyn oikeasuhtaisuudesta.

Myös valvojien panostukset FinTechiin ovat kasvaneet maailmanlaajuisesti. Finanssivalvonta osallistuu valvojien väliseen yhteistyöhön ESMAssa², EBAssa³ ja EIOPAssa⁴ sekä niiden yhteiskomiteassa. ESAt⁵ ovat julkaisseet FinTech-analyseja virtuaalivaluutoista, hajautetun tilikirjan teknologiasta, finanssipalvelujen automatisoinnista ja massadatasta (*big data*). Näiden analyysien avulla on ensisijaisesti pyritty herättämään keskustelua teknologian tai innovaation potentiaalisista hyödyistä ja riskeistä sekä arvioimaan olemassa olevan sääntelyn soveltumista.

Neuvonnalla tukea ekosysteemille

Monissa maissa kansallinen valvoja on tehnyt uudenlaisia aloitteita tukeakseen finanssiteknologian kehitystä. Myös Finanssivalvonta avasi lokakuussa FinTech-toimijoille suunnatun neuvontapalvelun, *Innovaatio-Help-Deskin*. Sen tavoitteena on lisätä alan vuoropuhelua sekä toimijoiden tietoisuutta sääntelyn sisällöstä ja tulkinnoista. Finanssivalvonta ei toimi konsultin roolissa, vaan pyrkii autamaan toimijoita tunnistamaan sääntelyyn ja toimiluvanvaraisuuteen liittyviä kynnyskysymyksiä sekä ohjaamaan tarvittavien

² ESMA = European Securities and Markets Authority, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen. | ³ EBA = European Banking Authority, Euroopan pankkiviranomainen.

⁴ EIOPA = European Insurance and Occupational Pensions Authority, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen. | ⁵ ESA = European Supervisory Authorities, EU:n valvontaviranomaiset.

lisäselvitysten tekemiseen. HelpDesk sai toimialalta positiivisen vastaanoton ja yhteydenottoja tuli kiitettävästi.

Finanssitekniologian yhteydessä syntyy tarve selvittää ja tarkentaa sääntelyn soveltamisalan rajoja, kun uudet toimijat etsivät usein mahdollisimman kevyesti säänneltyä reittiä. Nykyinen sääntely on soveltuvin osin useimpiin uutuuksiin, mutta aukkojakin on havaittu. Finanssivalvonta on pitänyt tärkeänä, että uudetkin palvelut tulevat sääntelyn ja valvonnan piiriin. Samalla on kuitenkin pidettävä huoli sääntelyn oikeasuhtaisuudesta. Alalle tulon kynnyksestä ei saa nostaa tiukalla sääntelyllä liian korkeaksi, vaan vaatimusten tulee heijastaa asiakkaille ja finanssimarkkinoiden toiminnalle aiheutuvia riskejä.

Eurooppalaisia ratkaisuja etsimässä

Finanssivalvonta on myös pitänyt toivottavana, että sääntelyssä etsittäisiin eurooppalaisia ratkaisuja. Digitaalisessa maailmassa palvelut liikkuvat maailmanlaajuisesti. Siksi kansalliset ratkaisut voivat estää palvelujen yleistymistä. Palvelujen digitalisoituminen kyseenalaistaa myös sen, onko fyysisten

konttoreiden aikakaudella luotu palvelujen europassi ajan tasalla. Tarvitaanko jatkossa enää nykyisen kaltaista notifiointimenettelyä vai voisiko sen korvata esimerkiksi kotivaltion valvojan ilmoituksella ESMAn, EBAn ja EIOPAn ylläpitämiin rekistereihin?

Hiekkalaatikosta vauhtia?

Joissakin maissa FinTech-toimijoille mahdollistetaan rajatuin edellytyksin lyhytaikainen kokeiluluontoinen toiminta kevennetyin vaatimuksin. Tämän niin sanotun hiekkalaatikon (*regulatory sandbox*) tarkoituksena on helpottaa palvelukonseptin toimivuuden testausta ja tunnistaa palveluun liittyviä riskejä. Koska EU-sääntely ei tunnista hiekkalaatikkoja, niitä on kehitetty lähinnä niille osa-alueille, joihin se jättää kansallista liikkumavaraa. Myös meillä Suomessa hiekkalaatikkomalli olisi mahdollista toteuttaa esimerkiksi niin, että Finanssivalvonnalle annettaisiin laissa nykyistä laajempia mahdollisuuksia myöntää määräaikaista poikkeuksia yksittäisistä lain vaatimuksista. Toisaalta hiekkalaatikon tavoitteita on mahdollista toteuttaa monilta osin myös innovaatio-työnteillä tulkinnoilla.

Seminaarin teemana FinTech

Vuotuinen seminaari keskittyi finanssialan digitalisaatioon ja keräsi noin 500 osallistujaa. Päivän puhujat olivat

- **Anneli Tuominen** Finanssivalvonta
- **Harri Nummela** OP Ryhmä
- **Tuomas Toivonen** Holvi
- **Petri Vieraankivi** Mandatum Life
- **David Geale** Financial Conduct Authority (UK)
- **Janko Gorter** De Nederlandsche Bank
- **Antti Kiuru** Kyberturvallisuuskeskus ja **Timo Piironen** Poliisin kyberkeskus

Ohjelma päättyi **Matti Toivosen** fasilitoimaan paneeliin, jossa keskustelivat **Jarmo Parkkonen, Harri Nummela, Tuomas Toivonen** ja **Ilkka Ruotsila**.

📺 **Webcast-tallenne ja esitysmateriaali:** <http://seminaari.fiva.fi>, **katso myös** #fivaseminaari

Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto

Tarkastustoimintaa kehitettiin entistä riskiperusteisemmaksi tukemalla tarkastuksia teema-arvioilla, jotka kattavat laajempia valvottavaryhmiä. Teema-arvioiden perusteella kohdistetaan tarkastuksia ja muita valvontatoimia. Koko vuoden tarkastusten määrällinen tavoite oli 46 tarkastusta. Näistä valmistui 42. Loppuvuonna aloitetut jatkuvat vuonna 2017.

Useita päätöksiä makrovakauden edistämiseksi

Finanssivalvonnan toiseen vuoteen makrovakausvalvojana sisältyi useita markkinoiden vakautta edistäviä toimia⁶. Kotitalouksien velkaantuneisuuden vuoksi ryhdyttiin valmistelemaan asuntoluottojen riskipainojen korotusta. Enimmäisluototussuhdetta koskeva sääntely tuli voimaan heinäkuun alusta ja marraskuussa saatiin pankkien ensimmäiset raportit toteutuneista luototussuhteista. Raporttien

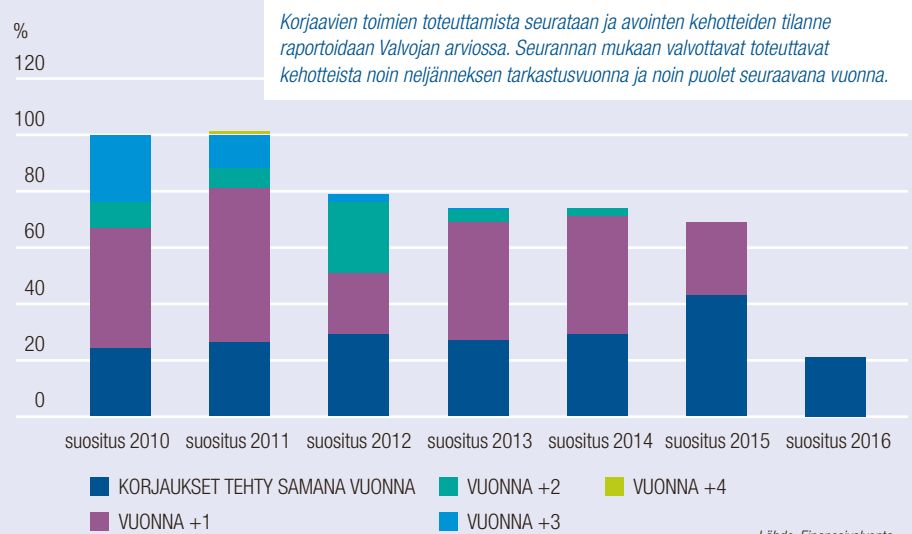
perusteella osa pankeista rikkoo uutta sääntelyä ja Finanssivalvonta on vaatinut selvitystä asiasta. Selvityksen perusteella päätetään jatkotoimenpiteistä. LTC⁷-sääntely on kuitenkin vähentänyt lainoja, jotka ylittävät 90 % vakuuksien määrästä.

Neljälle systemisesti merkittäväle luottolaitokselle asetettu lisäpääomavaatimus (ns. OSII⁸-puskuri) otettiin käyttöön tammikuussa, ja kesäkuussa Finanssivalvonnan johtokunta päätti aloittaa valmistelut 10 %:n alarajan aset-

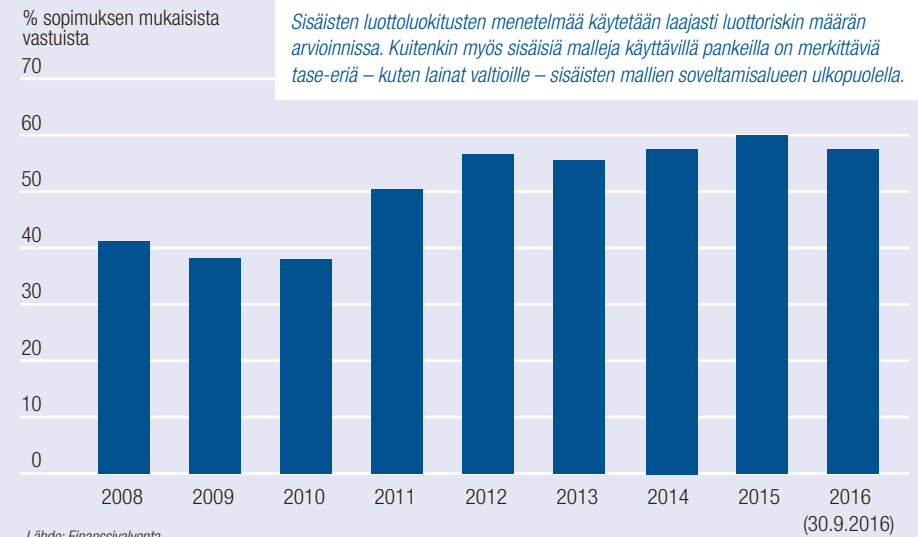
tamisesta sisäisten mallien menetelmää käyttävien pankkien keskimääräiselle asuntolainojen riskipainolle (voimaan viimeistään 1.7.2017). Säännökset asuntoluototuksen enimmäisluototussuhteesta, joka rajoittaa luoton 90 %:iin (ensiasunnon ostajille 95 %:iin) vakuuksien käyvästä arvosta, tulivat voimaan heinäkuussa.

Marraskuussa Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB⁹) varoitti Suomea ja seitsemää muuta EU-maata asuntoluottomarkkinoiden keskipitkän aikavälin järjestelmäriskeistä.

Korjaavien toimien toteuttaminen 2010–2016

Sisäisten mallien osuus pankkien luottoriskin määrittelyssä

⁶ Edellisvuoden toimintakertomuksessa artikkeli: Makrovakausvalvonnan ensimmäinen vuosi: Kohtaavatko riskit ja välineet? | ⁷ LTC = Loan to Collateral, enimmäisluotototussuhde, lainan suhde vakuuteen.

⁸ OSII = Other Systematically Important Institution. | ⁹ ESRB = European Systemic Risk Board.

45

uutta toimiluvan
myöntämistä tai
laajentamista

635

uutta vakuutus-
edustajaa

8

rekisteröinti-ilmoitusta
joukkorahoituksen
tarjoajaksi

Finanssivalvonta käsitteli vuoden aikana yhteensä 45 toimiluvan myöntämistä tai laajentamista. Uusia vakuutusedustajia rekisteröitiin 635.

Solvenssi II: Pitkiä siirtymäaikoja

Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuuslaskentaan liittyy useita eripituisia siirtymäsäännöksiä. Osaan on tarvittu Finanssivalvonnan suostumus. Merkittävin on vastuuvelan siirtymäsäännös, jota voidaan soveltaa vaiheittaisen siirtymisen markkinaehtoiseen vastuuvelan laskentaan.

Lupa vastuuvelan siirtymäsäännöksen käyttöön annettiin viidelle henkivakuutusyhtiölle ja kahdelle vahinkovakuutusyhtiölle. Lupa koskee vain osaa näiden yhtiöiden vastuuvelasta, vahinkovakuutuksessa sen osuus on alle 2 % ja henkivakuutuksessa alle 3 %.

Yhtiön tulee myös itse julkaista vastuuvelan siirtymäsäännöksen vaikutus vakavaraisuusvaatimukseen kertomuksessaan vakavaraisuudestaan ja taloudellisesta tilastaan.

Toinen merkittävä siirtymäsäännös on osakeriskin siirtymäsäännös, joka kestää seitsemän vuotta, ja joka mahdollistaa alempien riskipainojen käytön. Tälle ei tarvita Finanssivalvonnan lupaa, ja sitä käyttää yhtiöistä vain osa.

Nordeasta sivukonttori, Suomeen uusi kiinnitysluottopankki

Nordean sivukonttoristuminen toteutui 2.1.2017. Sivuliikkehankkeeseen liittyi Nordean Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimilupahakemus, josta Finanssivalvonta valmisteli EKP:lle arvion, ja EKP myönsi toimiluvan elokuussa. Sivuliikkeen ja Nordean suomalaisten tytäryhtiöiden valvontamallin suunnittelu aloitettiin yhteistyössä EKP:n kanssa ja se viimeistellään alkuvuodesta 2017.

Stressitestit sekä pankeille että vakuutusyhtiöille

Vuoden aikana pankeille toteutettiin eurooppalaiset stressitestit (EBA, EKP), joita täydennettiin kansallisilla stressitesteillä. Stressitestit vahvistivat kuvaa Suomen pankkisektorin vahvasta vakavaraisuudesta. Myös vakuutussektori selvisi stressitestistä puhtain paperein.

Solvenssi II toi ratkaistavaksi paljon tulkintakysymyksiä

Vahinko- ja henkivakuutussektorin valvonnan painopisteinä oli kertomusvuoden alusta voimaan tulleen Solvenssi II -sääntelyn mukaisen valvontatyön käynnistäminen. Sääntelyyn liittyviä lukuisia tulkintakysymyksiä käsiteltiin kansallisella ja pohjoismaisella sekä EU-tasolla. Keskeisiä valvontakysymyksiä olivat mm. siirtymäsäännösten hyödyntäminen ja niiden vaikutukset yhtiöiden vakavaraisuuslaskentaan sekä raportoinnin kysymykset. Tarkastuksia kohdennettiin riskiperusteisesti, ja uuteen sääntelyyn liittyviä asioita selvitetiin myös valvontakäynneillä. Vakavaraisuuslaskentaa ja vastuuvelkaa ei pystytty tarkastamaan tavoitellussa laajuudessa, mikä johtui

mm. Solvenssi II -raportoinnin viivästyemisestä ja tietojärjestelmien toimimattomuudesta.

Kaikki Solvenssi II -sääntelyn piirissä olevat suomalaiset henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt osallistuivat eurooppalaiseen (EIOPA) ja kansalliseen stressitestiin. Stressitestissä arvioitiin yhtiöiden haavoittuvuutta pitkään jatkuvan matalan korkotason skenaariossa sekä skenaariossa, jossa matalaan korkotasoon yhdistyy omaisuusarvojen lasku (ns. *Double Hit*). Tuloksissa ei tullut esille yllättäviä yhtiöiden risikinsietokykyyn vaikuttavia tekijöitä. Pitkään jatkuvan matalan korkotason skenaario osoittautui etenkin henki- ja vahinkovakuutusyhtiöille rankemmaksi kuin ns. *Double Hit* -skenaario. Kaikkien suomalaisten yhtiöiden varat ylittivät velat myös stressiskenaarioiden jälkeen.

Solvenssi II:n valvontaa ei täysin pystytty toteuttamaan tavoitellussa laajuudessa, mutta merkittävimmät uuteen sääntelyyn liittyvät tulokset ja valvottavien opastamiseen liittyvät kysymykset pystyttiin ratkaisemaan tyydyttävästi.

Uudet määräykset ja ohjeet työeläkesektorille

Työeläkeyhtiöiden työkyvyttömyysriskin hallintaa ja työeläkelaitosten uutta vakavaraisuussääntelyä koskevat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet valmistuivat. Syksyn kuluessa selvitettiin eläkelaitosten valmistautumista uuteen vakavaraisuussääntelyyn sekä sitä koskevien määräysten ja ohjeiden soveltamiseen. Lisäksi aloitettiin lakiuudistuksen edellyttämät Finanssivalvonnan analyysi- ja raportointijärjestelmien muutostyöt. Eläkeuudistus näkyi myös erityisen suurena sääntömuutoshakemusten määränä.

Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja

Finanssivalvonta jatkoi sijoitusneuvonnan selonottovelvollisuuden tarkastuksia, jotka kohdistuivat erityisesti ikäämmille ei-ammattimaisille asiakkaille tarjottuihin sijoituspalveluihin. Sijoitusneuvonnan tasossa ja asianmukaisuudessa havaittiin puutteita. Finanssivalvonta tarkasti myös kaupparaportointia sekä vakuutusmeklarien toimintaa työeläkevakuutusten kilpailutuksessa, joissa ei ilmennyt merkittäviä puutteita. Työttömyyskassojen tarkastuksissa huomiota kiinnitettiin sisäisiin ohjeisiin sekä

etuuspäätösten jälkikäteisvalvonnan ja kas-san hallituksen saamien tietojen riittävyyteen.

Peruspankkipalvelujen oltava myös toimintarajoitteisten käytössä

Peruspankkipalveluja oli vuotuisen selvityksen mukaan edelleen pääsääntöisesti hyvin saatavissa, mutta henkilöasiakaskonttoreiden vähenemisen ja niiden palvelutarjonnan rajoittamisen vuoksi pankkipalveluiden tarjonta on edelleen kaventunut paikallisesti. Vuoden 2017 alusta peruspankkipalvelujen

tarjontaa muutti uusi maksutilisääntely, joka varmistaa peruspankkipalveluiden saatavuutta ja liittää verkkopankin osaksi peruspankkipalveluita.

Finanssivalvonta kiinnitti palveluntarjoajien huomiota mm. siihen, että

- verkkopankki- ja maksukorttiasiointiin kykenemättömille asiakkaille tarjotaan selkeä ja yksinkertainen palvelukokonaisuus
- tarkoituksenmukaisten palvelujen valinnassa opastetaan erityisesti asiakkaita, joiden konttoripalvelut ovat kaukana tai jotka eivät kykene tai joilla ei ole mahdollisuutta verkko- tai mobiiliasiointiin
- verkko- ja mobiiliasioinnin käyttöliittymät suunnitellaan niin selkeiksi, että myös toimintarajoitteisilla ja verkkotasiointiin tottumattomilla olisi mahdollisuus ja luottamusta käyttää niitä.

Kuluttajaluottoja koskeva korkosääntely selkeytyi ja tiukentui 1.1.2017. Finanssivalvonta kiinnitti luottolaitosten huomiota muutoksiin, jotka koskevat viitekorkosidonnaisia ehtoja, korkolattioita ja koron yksipuolista korottamista.

Kannanotto asiakkaan tuntemiskysymyksistä, asiakkaalle myös kerrottava miksi kysytään ja mihin tietoja käytetään

Finanssivalvonta linjasi joulukuussa, mitkä tiedot ovat pankille lähtökohtaisesti tarpeellisia ja välttämättömiä asiakkaan tuntemiseksi peruspankkipalveluasiakkuutta perustettaessa ja ylläpidettäessä. Kannanotossa muistutettiin pankkien velvollisuudesta informoida asiakasta siitä, miksi pankit kysyvät asiakkaalta tuntemistietoja sekä siitä, mihin tarkoitukseen tietoja käytetään.

Ensimmäiset joukkorahoitusrekisteröinnit lähinnä lainamuotoista rahoitusta varten

Finanssivalvonnalle toimitettiin kahdeksan joukkorahoituksen tarjoamista koskevaa rekisteröinti-ilmoitusta. Näistä enemmistö koski lainamuotoista joukkorahoitusta. Lisäksi pankit ja sijoituspalveluyritykset tarjoavat varsinkin sijoitusmuotoista joukkorahoitusta. Joukkorahoituslaki vaati kannanottoja useisiin tulkintakysymyksiin.

Listautumisaktiiviteetti jatkui vilkkaana, ja listautuvien yhtiöiden valmiuksiin liittyviä valvontakäyntejä tehtiin useita. Esitevalvonnassa painotettiin käyttöpääoman riittävydestä, taloudellisesta asemasta sekä antien markkinoinnista annettavaa informaatiota.

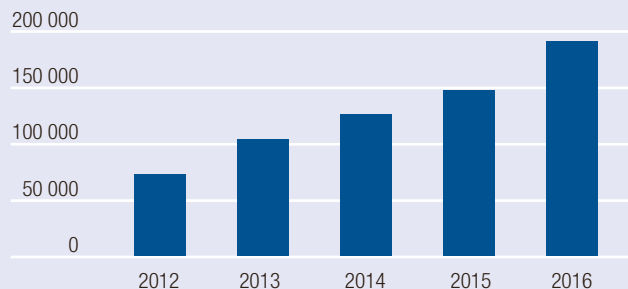
Miten asiakas tunnistetaan?

Pankkien asiakkailleen esittämät kysymykset kirvoittavat edelleen kyselyitä sekä medialta että yleisöltä. Usein kysytään, mitä tunnistamisasiakirjaa pankki voi vaatia. Pankki tai muu finanssialan yritys päättää omien riskienhallintaperiaatteidensa mukaan, mitä asiakirjoja se hyväksyy henkilöllisyyden todentamiseen.

[Katso tarkemmin: Finanssiasiakas.fi > Finanssialan palveluita > Asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen](#)

Finanssiasiakas.fi:n käynnit

Lähde: Finanssivalvonta.

Suosituimmat Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelun sisällöt

1. Asuntolainat
2. Sijoittaminen
3. Kuolinpesän pankkiasiat
4. Varoituslistat
5. Pankkiasiakkaan tunnistaminen

Säästö- ja sijoitustuotteiden alaskirjausjärjestys pankin kriisihallinnossa

Sääntely muutti kertomusvuoden alussa pankin omien säästö- ja sijoitustuotteiden käsittelyä pankin kriisihallinnon aikana. Kuviossa on havainnollistettu omistajan- ja sijoittajanvastuusääntelyn määrittelemä alaskirjausjärjestys bail-in-järjestelyssä.

ALASKIRJAUSJÄRJESTYS	ESIMERKKITUOTTEITA	
Osake- ja osuuspääoma	Osakkeet, osuudet, tuotto-osuudet ja kantarahasto-osuudet	
Pääomalainat	Pääomalainat	
Huonomman etuoikeuden joukkovelkakirjat	Debentuurit, ml. vastuudebentuurit	
”Unpreferred senior”	Uusi mahdollinen tuoteluokka tulevaisuudessa (markkinointinimi vielä avoinna)	
Muut vakuudettomat velat ja johdannaiset, pl. alla mainitut talletukset	Joukkovelkakirjalainat sekä indeksilainat ja muut strukturoidut tuotteet kuten warrantit, sertifikaatit/ETN, futuurit, sijoitusobligaatiot, osakeobligaatiot, kuponkiobligaatiot, korkotodistukset, osaketodistukset ja autocall-tuotteet	
Talletussuojan ulkopuoliset vähittäistalletukset	Yli 100 000 euron ylittävä osa kotitalouksien ja pk-yritysten talletuksista	
Omistaja- ja sijoittajavastuun ulkopuolelle jäävät		
Suojatut talletukset (< 100 000 €)	Vakuudelliset velat & vakuudelliset johdannaiset	Asiakasvarat, palkat yms.

Markkinoiden väärinkäyttöasetus: johdon liiketoimien raportointi ja lähipiiriyhteisö laajenivat

MAR¹⁰ vastaa keskeisiltä osin aiemmin voimassa ollutta markkinoiden väärinkäyttöä sääntelyä, mutta aiempia toimintatapoja jouduttiin osittain tarkistamaan ja joiltain osin myös muuttamaan. Merkittävimmät muutokset koskevat jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta (sisäpiiritiedon julkistamista) sekä johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimien raportointia ja julkistamista. Markkinoiden tunnustelua ja sen menettelytapoja koskeva sääntely on kokonaan uutta, vaikka vastaavia hyviä käytänteitä on osittain noudatettu alalla jo aiemmin.

Siirtyminen suoraan sovellettavaan EU-sääntelyyn iso muutos

Direktiiviin perustuvasta, kansallisesti voimaan saatettavasta sääntelystä siirtyminen suoraan sovellettavaan EU-sääntelyyn osoittautui haasteelliseksi. Tulkintaepäselvyydet puhuttivat ja työllistivät listayhtiöitä ja markkinatoimijoita. Tekniset sääntelystandardit valmistuivat myöhään, mikä omalta osaltaan hidasti valmistautumista.

Finanssivalvontaan tuli kevään aikana paljon yhteydenottoja ja tulkintapyyntöjä. Finanssivalvonta avasi huhtikuussa verkkopalveluunsa MAR-osion, jonne koottiin aihealueittain menettelytapohjeita ja tietoa soveltamisesta. Lisäksi Finanssivalvonta järjesti koulutustilaisuuksia, joista osan yhdessä

Helsingin pörssin kanssa. Myös listayhtiöiden neuvottelukunnan perustama työryhmä valmisteli pörssiyrityksille ohjeistusta ja parhaita käytäntöjä.

Johdon liiketoimien raportointi ja lähipiiriyhteisön laaja määritelmä puhutti

MAR edellyttää liikkeeseenlaskijoiden johtohenkilöiden liiketoimien ilmoittamista ja julkistamista uudella tavalla. Erityisesti liikkeeseenlaskijan johtohenkilön lähipiiriyhteisön määritelmän laajenemisesta käytiin vilkasta keskustelua. Laajan lähipiiriyhteisön määritelmän ja siihen liittyvän ilmoitusvelvollisuuden katsottiin yhdessä muodostavan lähipiiriyhteisöille kohtuuttoman hallinnollisen rasitteen. Jäsenvaltioilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta vaikuttaa hyväksytyyn asetukseen määritelmän sisältöön. Johtohenkilön lähipiiriyhteisön määritelmä vastaa ennen voimassa olleen markkinoiden väärinkäyttödirektiivin (MAD¹¹) määritelmää, mutta direktiivin toimeenpanossa kansalliseen lainsäädäntöön jäsenvaltioilla oli aiemmin liikkumavaraa. Asetuksessa liikkumavaraa ei enää jäänyt.

Oman lisänsä keskusteluun toi se, että EU-säännöksen kieliversioiden lähipiiriyhteisön määritelmät poikkesivat toisistaan. Tämä mahdollisti jäsenvaltioille toisistaan poikkeavat tulkinnot. Epäselvyyttä oli, kuuluvatko

Asetuksen tavoitteena yhdenmukainen markkinoiden väärinkäyttöä sääntely EU-alueella

Vuonna 2014 annettujen markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) ja -direktiivin (MAD II) soveltaminen alkoi 3.7. MAR sääntelee sisäpiirikauppaa, markkinoiden manipulaatiota ja sisäpiiritiedon julkistamista. Lisäksi MAR sisältää säännöksiä markkinoiden väärinkäyttöön liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta, sijoitussuosituksista ja liikkeeseenlaskijan johdon ja lähipiiriin liiketoimien julkistamisesta. Asetuksen soveltamisala laajeni koskemaan pörssissä listattujen rahoitusvälineiden lisäksi myös monenkeskisillä kauppapaikoilla listattuja rahoitusvälineitä ja listattujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskijoita. MAD II:n rikosoikeudelliset säännökset vakavien markkinoiden väärinkäyttöä koskevien tekojen osalta tulivat kansallisesti voimaan 3.7.

Sääntelyn antamisella suoraan velvoittavana EU-asetuksena pyritään varmistamaan markkinoiden sääntelyn yhdenmukaisuudesta eri jäsenmaissa. Harmonisoituminen kuitenkin edellyttää yhdenmukaista tulkintaa ja soveltamista. ESMA edistää tätä Q & A -tulkinnoillaan.

[Lue lisää: Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Sääntelyhankkeet > Markkinoiden väärinkäyttöasetus – MAR](#)

liikkeeseenlaskijan johtohenkilön lähipiiriin myös sellaiset yhteisöt, jonka johtotehtäviä hoitaa kyseisen liikkeeseenlaskijan johtotehtävissä toimiva tai tämän lähipiiriin kuuluva henkilö, jolla ei ole kuitenkaan omistuksellista yhteyttä kyseiseen yhteisöön, vai

edellyttääkö lähipiiriin määritelmä omistuksellista yhteyttä. Kieliversiot yhdenmukaistettiin lokakuussa.

¹⁰MAR = Market Abuse Regulation, markkinoiden väärinkäyttöasetus. | ¹¹MAD = Market Abuse Directive, markkinoiden väärinkäyttödirektiivi.

IFRS 9: Rahoitusinstrumenttistandardin käyttöönotto pankeissa kiinnostuksen kohteena koko EU:ssa

Uuden standardin tavoitteena on nostaa rahoitusinstrumenttien tilinpäätösraportoinnin laatua. Rahoitusvarojen luokittelun tulee jatkossa perustua yhteisön liiketoimintamalleihin. Rahoitusvarojen arvonalentumisia tulee kirjata aiemmin, ja ne määritetään odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella. Lisäksi suojauslaskennan tulee perustua selkeämmin riskienhallintaan. Standardia on sovellettava taloudellisessa raportoinnissa vuodesta 2018 alkaen.

Finanssivalvonta seurasi käyttöönottoon valmistautumista yhteistyössä EKP:n ja EBA:n kanssa.

Seuranta toteutettiin kyselyllä, joka sisälsi sekä laadullisia että määrällisiä kysymyksiä.

Aikataulullisesti standardin laadukas käyttöönotto haastaa toimijat. Kyselyvastausten perusteella käyttöönotto vaikuttaa tulokseen ja siten omaan pääomaan ja mahdollisesti

vakavaraisuuden mukaisiin omiin varoihin. Uudella rahoitusvarojen luokittelulla, joka perustuu liiketoimintamalliin, ei alustavasti arvioida olevan merkittävää vaikutusta tuloksen vaihteluun eikä omaan pääomaan.

EBA julkisti loppuvuodesta oman, eurooppalaisia pankkeja koskevan selvityksensä, jonka suositukset tukevat laadukasta käyttöönottoa. EBA viimeistelee ohjeistusta pankkien riskienhallinnasta sekä odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamisesta uusien vaatimusten mukaisesti. EU-komissio suunnittelee

IFRS 9:n vaikutuksista siirtymäaikaa vakavaraisuuslaskentaan.

ESMAN kannanotto määrittelee, miten käyttöönoton vaikutuksista ja etenemisestä olisi annettava tietoja sijoittajille yhtiöiden taloudellisessa raportoinnissa jo ennen vuoden 2018 alkua.

Tuloksellinen valvoja- ja muu viranomaisyhteistyö

Suurten pankkien valvonta toteutettiin EKP:n johdolla. EU-valvontaviranomaisten työskentelyyn osallistuttiin aikaisemmin määritetyn tärkeysjärjestyksen ja resurssien mukaisesti.

Euroalueen yhteinen pankkivalvonta on aiempaa intensiivisempää ja yksityiskohtaisempaa, joten pankkivalvonnan resursointia Finanssivalvonnassa ei ole voitu vähentää. Lisäksi yhteinen valvonta toi Finanssivalvonnalle uusia tehtäviä, esim. valvontaneuvoston päätösten valmistelun ja aiempaa huomattavasti laajempaa raportoinnin EKP:lle.

Finanssivalvonnan henkilöstö suoritti noin 75 % pankkien jatkuvasta valvonnasta ja valtaosan tarkastustyöstä. Lisääntyneitä työmääriä pyrittiin kompensoimaan hyödyntämällä myös pienempien pankkien valvonnassa EKP:n menetelmiä soveltuvin osin, jolloin voitiin vähentää omaa menetelmäkehitystä. Euroalueen yhteisen pankkivalvonnan työmäärän vähentyminen ei ole näköpiirissä.

IMF:n huomio pohjoismaiseen yhteistyöhön

IMF:n arvio Suomen rahoitusmarkkinoiden vakaudesta (FSAP¹²) valmistui joulukuussa. Keskeiset valvontaan liittyvät suositukset koskivat

- makrovakausvälineistön kattavuutta
- valvonnan intensiteetin ja työmäärän kasvua, Finanssivalvonnan riittävän resursoinnin varmistamista
- pohjoismaisen yhteistyön tärkeyttä ja
- sääntelyn puutteellisuutta järjestelmän kannalta merkittävien sivuliikkeiden valvonnassa.

Samassa yhteydessä IMF arvioi myös rajan yli tapahtuvan sijoitusrahasto-, sijoituspalvelu- ja pörssitoiminnan valvontaa. Raportin tuloksia hyödynnetään Finanssivalvonnan toiminnan kehittämisessä.

Systeemisesti merkittävän sivuliikkeen valvontaa koskeva yhteistyöpöytäkirja pohjoismaisten valvojen ja EKP:n kesken allekirjoitettiin joulukuussa. Pöytäkirjassa on sovittu sääntelyn minimivaatimukset ylittävistä tietojenvaihdosta ja muista periaatteista, joita sovelletaan systeemisesti merkittävien sivuliikkeiden valvontaan.

¹² FSAP = Financial Sector Assessment Program.

Sääntelyn vuosi lyhyesti

Pankkisektori

Makrovakaussäätelyyn kuuluva asuntoluottojen lainakatto (enimmäisluotto-suhde) tuli voimaan 1.7. Lisäksi asuntoluottosäätelyyn tehtiin sekä asuntoluotto-direktiivistä johtuvia että kansallisia kuluttajansuojaa parantavia muutoksia mm. korkojen osalta. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2017.

Peruspankkipalveluita koskeva sääntely uudistui perusmaksutilidirektiivin myötä. Muutokset parantavat mm. palveluiden saatavuutta, vertailukelpoisuutta ja tiedonsaantia palvelumaksuista. Verkkopankkitunnukset katsotaan nyt osaksi peruspankkipalveluita.

Maksupalvelulain uudistamistyöryhmä aloitti työnsä toisen maksupalveludirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Muutoksen myötä saatetaan erilaiset maksupalvelut nykyistä laajemmin sääntelyn piiriin ja saatetaan sääntely vastaamaan markkinoilla tapahtunutta kehitystä.

Riskiperusteisuutta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa korostavan neljännen rahanpesudirektiivin kansallista täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys on eduskunnassa käsiteltävänä.

EU:n pankkiviranomaisen kiireet jatkuivat merkittäviin sääntelyhankkeisiin (vaka-varaisuus ja maksuvalmius, elvytys ja kriisinsäätely, maksupalvelut) liittyvien teknis-

ten standardien ja ohjeiden valmistelussa. Finanssivalvonta oli mukana valmistelu-työssä ja pani määräyksillään ja ohjeillaan täytäntöön monia EBA:n antamia ohjeita.

EU-komissio julkaisi marraskuussa lisäehdotuksensa pankkien häiriönsietokyvyn vahvistamispaketista, jossa esitettiin muutoksia luottolaitosten vakavaraisuus-, maksuvalmius- ja kriisinsäätelyyn. Komissio ehdottaa vähimmäisomavaraisuusastetta sekä pysyvän varainhankinnan vaatimusta koskevan sitovan vaatimuksen asettamista. Kriisitilanteen tappionsietokyvyn parantamiseen tähtäävät vaatimukset ovat myös osa pakettia, jonka sisällöstä komissio käy neuvotteluja EU:n neuvoston ja parlamentin kanssa vuoden 2017 aikana.

Vakuutussektori

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä koskevaa Solvenssi II -vakavaraisuussäätelyä tarkennettiin infrastruktuurisijoitusten pääomavaatimuksen laskennan sekä osakkeiden siirtymäsäännösten osalta. Finanssivalvonta julkaisi kannanoton *Varojen ja velkojen arvostaminen Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennassa*.

Vakuutusten tarjontaa säännellään vuodesta 2018 alkaen IDD¹³-direktiivillä, joka edellyttää vakuutusentajilta prosesseja

Verkkopankkitunnukset
katsotaan nyt osaksi
peruspankkipalveluita.

Näkyvimät Finanssivalvonnan esiin nostamat aiheet julkisuudessa

1. Työeläkeyhtiöiden rahoittamat työhyvinvointihankkeet
2. Nordean rakennemuutos
3. Makrovakaussäätökset
4. Asiakkaiden tunnistaminen pankeissa
5. Finanssivalvonnan määräämät sanktiot

Lähde: Finanssivalvonnan mediaseuranta.

¹³ IDD = Insurance Distribution Directive.

tuotekehityksen ja jakelun hallintaan sekä myyntihenkilöstön ja vakuutusmeklarien ammattitaidon jatkuvaa kehittämistä.

Liikennevakuutuslain uudistuksella muutettiin mm. vakuutusmaksujen bonusjärjestelmää ja tarkennettiin korvauskäsittelyä.

Työeläkevakuutuslaitoksille säädettiin velvollisuus laatia riski- ja vakavaraisuusarvio. Määräaikaista lakia, jossa työeläkeyhtiöiden tytäryhtiöt voivat ottaa velkaa asuntojen rakentamiseksi, jatkettiin aina vuoden

2022 loppuun asti. Lain tavoitteena on lisätä vuokra-asuntotuotantoa.

Finanssivalvonta antoi työeläkevakuutusyhtiöiden työkyvyttömyysriskin hallintaa koskevat ohjeet ja raportointimääräykset. Näiden tarkoituksena on parantaa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan, kilpailun ja varojen käytön valvottavuutta sekä edistää kilpailuneutraliteettia.

Lisäksi työeläkelaitoksille annettiin määräyksiä ja ohjeita mm. vakavaraisuusrajan laskeamisesta ja sijoitusten hajauttamisesta sekä

kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Muutosten vuoksi myös raportointi uudistui.

Arvopaperisektori

Vertaislaina- ja joukkorahoitustoiminta saivat uutta kansallista sääntelyä. Joukkorahoituslaki koskee sijoitusmuotoista joukkorahoitusta sekä lainamuotoista joukkorahoitusta silloin, kun rahoituksen saajana on yritys. Vertaislainat kuluttajille jäivät edelleen kuluttajansuojalain säännösten piiriin. Finanssivalvonta toimii uuden joukkorahoitusrekisterin ylläpitäjänä ja toimijoiden valvojana. Finanssivalvonta ehdotti lakiin sen eduskuntakäsittelyn aikana useita muutoksia, joiden tavoitteena oli parantaa sijoittajansuojaa ja selkeyttää lain suhdetta muihin lakeihin. Suuri osa muutosehdotuksista hyväksyttiin lakiin.

Rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin (MiFID¹⁴) soveltamista siirrettiin alkavaksi vasta 2018, koska 2-tason sääntely ja direktiivin edellyttämät it-järjestelmät ovat keskeneräisiä.

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) soveltaminen alkoi 3.7. Markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellista seuraamuksista annettu direktiivi saatettiin osittain kansallisesti voimaan.

Sijoitusrahastodirektiivin muutokset (UCITS¹⁵) koskivat säilytystoimintoja ja

rahastoyhtiöiden palkka- ja palkkiopolitiikkaa ja nämä pantiin täytäntöön muuttamalla sijoitusrahastolakia.

Uusi EU:n viitearvoasetus koskee viitekorkeiden laskentaa ja käyttöä. Asetuksessa määritellyt kriittiset viitearvo (tällä hetkellä euribor) koskevat säännökset tulivat voimaan välittömästi, muita säännöksiä sovelletaan 1.1.2018 alkaen.

Vähittäissijoittajille suunnattuja pakeitoituja sijoitus- ja vakuutustuotteita koskevaan ns. PRIIPS-asetukseen liittyvää 2-tason sääntelyä valmisteltiin. EU:n parlamentti hylkäksi ehdotetut tekniset standardit, minkä vuoksi asetuksen soveltamista päätettiin lykätä vuoden 2017 loppuun asti.

EU:n tilintarkastusasetus ja -direktiivi pantiin kansallisesti täytäntöön elokuussa.

Finanssivalvonnasta joukkorahoitusrekisterin ylläpitäjä ja toimijoiden valvoja

Twitter: Päivittäistä pikaviestintää

Finanssivalvonnan Twitter-tilillä oli 1 290 seuraajaa 31.12. Vuoden aikana twiitattiin 762 kertaa. Tilillä seurataan tiiviisti EU:n finanssivalvontaviranomaisten viestintää ja viserretään mm. fivalaisten esiintymisistä ja avoimista työpaikoista sekä pankki- ja vakuutusasiakkaiden suojaa koskevista teemoista.

Suosituimmat twiitit koskivat seuraavia aihepiirejä:

- Jyri Heleniuksen blogi *Onko nyt oikea aika lanseerata pitkiä asuntolainoja?*
- Tunnista huijaus
- Pankkien stressitestien tulokset

📄 **Liity seuraajiin:** [Twitter.com/FIN_FSA](https://twitter.com/FIN_FSA)

762
twiittia

¹⁴ MiFID = Markets in Financial Instruments Directive, rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi. | ¹⁵ UCITS = Undertakings for the Collective Investment in Transferable Securities.

Toiminnan tehostaminen ja kehittäminen

Euroalueen yhteisen pankkivalvonnan valvontatiimien työ vakiintui ohjeistuksen ja käytäntöjen mukaiseksi. Pienempien pankkien valvonnassa ohjeistusta ja käytäntöjä hyödynnettiin soveltuvin osin.

Omaa sääntelyä karsittiin arvopaperisektorilla

Finanssivalvonnan antaman sääntelyn ja ohjeistuksen kriittisessä arvioinnissa edettiin. Omaa sääntelyä karsittiin varsinkin arvopaperisektorin määräys- ja ohjekokoelmamuu-
tosten yhteydessä merkittävästi. Samassa yhteydessä erityisesti uuteen sääntelyyn liittyvään ohjeistustarpeeseen vastattiin julkaisemalla tietoja verkkopalvelussa ja laatimalla Q & A -dokumentteja. Markkinatoimijoiden ajantasaisen informoinnin tehostamiseksi lanseerattiin myös uutiskirjeet.

Sähköisen asioinnin kehittäminen sekä sisäisen tehokkuuden parantamiseksi että

Innovaatio-HelpDesk
tukee markkinatoimijoita
uusien palveluiden
ja toimintamallien
sääntelyasioissa.

valvottavien asioinnin helpottamiseksi jatkui. Lisäksi Finanssivalvonta uudisti toimintatapojaan tehostaakseen valvottavilta tulevien yhteydenottojen ja tulkintapyyntöjen käsittelyä. Uudella palvelukonseptilla parannetaan tiedonkulkua esimerkiksi hakemusten käsittelystä lisäämällä verkkopalvelussa olevaa ohjeistusta sekä keskittämällä tulevat yhteydenotot yhteiseen sähköpostiosoitteeseen. Uuden palvelukonseptin pilotoinnin jälkeen aloitettiin sen laajentaminen Finanssivalvonnan muihin toimintoihin.

Lokakuussa avattiin Innovaatio-HelpDesk, jossa markkinatoimijoille annetaan ohjausta uusiin finanssipalveluihin tai toimintamalleihin liittyvästä sääntelystä. HelpDesk sai toimijoilta positiivista palautetta. Yhteydenottoja tuli 20 ja tapaamisia järjestettiin kahdeksan.

Asiakasyhteydenottojen osalta linjattiin, että toimet painotetaan nykyistä enemmän asiakokonaisuuksiin ja vähemmän yksittäisten asiakaskysymysten käsittelyyn, jotka pyritään ohjaamaan Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEen¹⁶.

Loppuvuodesta käynnistettiin kilpailutus kaupankäynnin valvontaa tukevan signaali- ja analyysijärjestelmän hankkimiseksi.

Finanssivalvonnan edustajat panostivat Finanssivalvontaa koskevan lain ja valvontamaksulain uudistamista valmistelleen työryhmän työhön ja taustamateriaalin tuottamiseen. Laki tuli voimaan vuoden 2017 alussa.

Annettujen hallinnollisten seuraamusten ja tehtyjen tutkintapyyntöjen määrä

¹⁶ FINE = Vakuutus- ja rahoitusneuvonta.

Pohjoismaiden ensimmäinen valvojan FinTech-HelpDesk

Innovaatio-HelpDesk lanseerattiin 4.10. Sen tavoitteena on tehdä valvojasta helpommin lähestyttävä, lisätä vuoropuhelua ja tukea ekosysteemin kehitystä lisäämällä toimijoiden tietoisuutta sääntelyn sisällöistä ja tulkinnoista; toisin sanoen tehostaa innovaatioiden kehitystyötä ja helpottaa myöhempiä hakemusprosesseja.

HelpDesk ei korvaa innovaattoreiden omaa työtä eikä konsultteja, eikä se ole tae myönteisistä valvontapäätöksistä jatkossa. Loppuvuoden aikana HelpDeskin asiantuntijat tapasivat kahdeksan yrityksen edustajat ja käsittelivät yhteensä noin 20 yhteydenottoa. Ensimmäiset neuvontatapaamiset järjestettiin Slushin yhteydessä.

1

Finanssivalvonnan maksuton HelpDesk

osoittaa, mihin yrityksesi tulisi kiinnittää huomiota.

Se ei korvaa yrityksen omien neuvonantajien työtä.

2

Lisätietoa:

Innovaatio.fiva.fi

Email:

Innovaatio-HelpDesk@fiva.fi

Puhelin: **010 198 998**

3

Sähköpostivastaus

täsmäkysymyksiin 10 pankkipäivässä.

Neuvontapuhelu, max 30 min

Tapaaminen, max 1 h

 Katso tarkemmin: Innovaatio.fiva.fi

Katso artikkeli *Finanssisektorin vuoro digitalisoitua*, sivut 8–9.

Johtokunta

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta, joka asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle, päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta mm. käsittelee vuotuisen talousarvion ja saattaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta sekä arvion valvonnassa odotettavista muutoksista, niiden vaikutuksesta valvontamaksukertymään ja odotettavissa olevien muutosten edellyttämistä toimista.

Johtokunnan sihteerinä toimii johtava lakimies **Pirjo Kyyrönen**. Johtokunta kokoontui 32 kertaa. Kaikkiaan jäsenille ja varajäsenille maksettiin vuoden aikana palkkioita yhteensä 54 600 euroa. Erillisiä kokouspalkkioita ei maksettu.

Vesa Vihriälä
valtiotieteiden tohtori, toimitusjohtaja,
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puheenjohtaja Pentti Hakkarainen
varatuomari, kauppatieteiden maisteri,
johtokunnan varapuheenjohtaja, Suomen Pankki
(Varajäsen: **Katja Taipalus**, valtiotieteiden tohtori,
osastopäällikkö, Suomen Pankki)

Varapuheenjohtaja Martti Hetemäki
valtiotieteiden tohtori, valtiosihteeri
kansliapäällikkönä, valtiovarainministeriö
(Varajäsen: **Jaakko Weuro**, oikeustieteen maisteri,
neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö)

Katso tarkemmin: Johtokunnan jäsenten CV:t, pankkivaltuuston kokoonpano, organisaatiokaavio, eettiset ohjeet: [Finanssivalvonta.fi](#) > [Tietoa Finanssivalvonnasta](#) > [Organisaatio](#) > [Eettiset ohjeet](#) > [Finanssivalvonnan johtokunnan jäsenten ja varajäsenten eettiset ohjeet](#)

Pirkko Juntti
varatuomari

Outi Antila
varatuomari, ylijohdaja, sosiaali-
ja terveysministeriö
(Varajäsen: **Mikko Kuusela**, filosofian
tohtori, sosiaali- ja terveysministeriön
hyväksymä vakuutusmatemaatikko,
ylimatemaatikko, sosiaali- ja terveysministeriö)

Lue lisää: Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle julkaistaan maaliskuussa 2017 osoitteessa [Finanssivalvonta.fi](#) > [Julkaisut ja tiedotteet](#) > [Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle](#)

Johtoryhmä

Jarmo Parkkonen

oikeustieteen kandidaatti,
kauppatieteiden maisteri,
osastopäällikkö, Markkina- ja
menettelytapavalvonta

Jyri Helenius

diplomi-insinööri,
osastopäällikkö,
Riskienvalvonta

Sonja Lohse

varatuomari,
johtava neuvonantaja,
yksikönpäällikkö,
Esikunta

Pirjo Kyyrönen

varatuomari,
johtava lakimies,
johtoryhmän sihteeri

Erkki Rajaniemi

kauppatieteiden tohtori,
oikeustieteen lisensiaatti,
varatuomari,
johdon neuvonantaja

Anneli Tuominen

varatuomari, ekonomi,
johtaja, johtoryhmän
puheenjohtaja

Marja Nykänen

varatuomari,
apulaisjohtaja,
Instituutiovalvonta
(31.1.2017 asti)

Johtoryhmä kokoontui 61 kertaa. Johtajan
palkka ja palkkiot olivat 210 379,30 euroa.
Muille johtoryhmän jäsenille maksettiin palkkaa
ja palkkioita yhteensä 656 144,32 euroa.

☐ Katso tarkemmin:

Johtoryhmän jäsenten ja sihteerin CV:t,
kaikkia fivalaisia koskevat eettiset ohjeet
sekä kaupankäyntiä ja sidonnaisuuksia
koskevat ohjeet: [Finanssivalvonta.fi](https://www.finanssivalvonta.fi) >
Tietoa Finanssivalvonnasta > Organisaatio

☐ Lue lisää: Kertomusvuoden

henkilöstötilinpäätös julkaistaan maaliskuussa
2017 osoitteessa [Finanssivalvonta.fi](https://www.finanssivalvonta.fi) > Tietoa
Finanssivalvonnasta > Avoimet työpaikat

Finanssivalvonnan henkilöstön lukumäärä ja tehtävät

	Nainen		Mies		Yhteensä	
Esimiehet ja johto	9	53 %	8	47 %	17	9 %
Asiantuntijat	94	65 %	51	35 %	145	80 %
Operatiivinen henkilöstö	18	90 %	2	10 %	20	11 %
Kaikki	121	66 %	61	34 %	182	100 %

Liitteet

Valvottavien ja muiden maksuvelvollisten lukumäärä

Maksuvelvolliset	31.12.2015	31.12.2016
Luottolaitokset	285	276
Sijoituspalveluyritykset	64	67
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	38	39
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	162	171
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö	1	1
Arvopaperikeskus	1	1
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	148	156
Rahoitussektori yhteensä	699	711
Henkivakuutusyhtiöt	12	11
Vahinkovakuutusyhtiöt	38	38
Työeläkevakuutusyhtiöt	6	6
Työttömyyskassat	29	28
Eläkesäätiöt ja -kassat	54	52
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat	130	126
Vakuutusyhdistykset	6	6
Vakuutusmeklarit	70	76
Julkisyhteisöjen eläkerahastot	3	3
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	37	39
Vakuutussektori yhteensä	385	385
Kaikki valvottavat ja muut maksuvelvolliset yhteensä	1 084	1 096

Finanssivalvonta valvoo lisäksi mm. vakuutusasiamiehiä ja sisäpiiri-ilmoitusvelvollisuuden noudattamista.

Toimintakulut ja rahoitus

Toimintakulut ja rahoitus, 1 000 euroa	2015	2016*
Henkilöstökulut	16 551	15 982
Henkilöstösidonnaiset kulut	880	880
Muut kulut	3 250	3 416
Palvelut	895	863
Kiinteistökulut	1 336	1 319
Muut kulut	1 019	1 234
Poistot	756	583
Suomen Pankin palvelut	4 533	4 884
Kulut yhteensä	25 970	25 745
Toiminnan rahoitus		
Valvontamaksut	20 779	21 643
Toimenpidemaksut	2 311	1 527
Suomen Pankin rahoitusosuus		
5 % kuluista	1 298	1 287
Edelliseltä vuodelta siirtyvä ylijäämä	4 368	2 786
Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä	- 2 786	- 1 498
Rahoitus yhteensä	25 970	25 745

* Vuoden 2016 luvut ovat tilintarkastamattomia ja vahvistamattomia.

Määrätyt valvontamaksut

Maksuvelvolliset, 1 000 euroa	2015	2016
Luottolaitokset	10 645	10 536
Sijoituspalveluyritykset	987	1 080
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	1 319	1 554
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	1 548	1 631
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö	256	265
Arvopaperikeskus	160	165
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	277	381
Rahoitussektori yhteensä	15 192	15 612
Henkivakuutusyhtiöt	933	1 025
Vahinkovakuutusyhtiöt	1 208	1 287
Työeläkevakuutusyhtiöt	1 611	1 735
Työttömyyskassat	897	1 038
Eläkesäätiöt ja -kassat	202	210
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat	72	72
Vakuutusyhdistykset	4	4
Vakuutusmeklarit	65	72
Julkisyhteisöjen eläkerahastot	441	474
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	155	169
Vakuutussektori yhteensä	5 588	6 086
Edellisiltä vuosilta siirtyneet ja muut oikaisut	- 1	- 55
Kaikki maksuvelvolliset yhteensä	20 779	21 643

Toimenpidemaksut

Maksuvelvolliset, 1 000 euroa	2015	2016
Luottolaitokset	92	58
Sijoituspalveluyritykset	99	60
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	1 372	846
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	232	165
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	61	53
Rahoitussektori yhteensä	1 856	1 182
Vakuutusyhtiöt ¹	91	47
Työttömyyskassat	22	20
Eläkesäätiöt ja -kassat	27	16
Sairauskassat ja muut vakuutuskassat	44	31
Vakuutusedustajat ²	229	222
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	42	9
Vakuutussektori yhteensä	455	345
Kaikki maksuvelvolliset yhteensä	2 311	1 527

¹ Henki-, vahinko- ja työeläkevakuutusyhtiöt

² Vakuutusmeklarit ja -asiamiehet

Eduskunnan kuulemiset ja säädösvalmistelulausunnot

Finanssivalvonnan asiantuntijat kutsuttiin kuultaviksi eduskunnan eri valiokuntaan 28 kertaa. Finanssivalvonnalta pyydettiin 27 säädösvalmisteluun liittyvää lausuntoa sekä 82 muuta sen alaan liittyvää lausuntoa.

Diaari

Finanssivalvonnan diaariin vireille tulleet asiat (päätehtävät ja niiden suurimmat asiaryhmät)	Kpl
Hallinto	110
Säätely	73
Valvonta	2 714
Esimerkkejä asiaryhmistä:	
Notifikaatiot; sivuliike- ja rajan yli toiminta	635
Yhtiöjärjestyksen, yhdistysjärjestyksen ja sääntöjen vahvistaminen ja muuttaminen	207
Esitteet	177
Yksityishenkilöiden asiakaskirjeet	236
Johdon sopivuus ja luotettavuus (fit & proper)	334
Tarkastus	39
Toimiluvan myöntäminen ja laajentaminen	45
Muut	267
Esimerkkejä asiaryhmistä:	
Kotimainen yhteistyö	82
Ulkomainen yhteistyö	3
	3 164

Diaarin ulkopuolisessa vakuutusedustajarekisterissä käsiteltiin 635 uutta rekisteröintihakemusta ja 2 103 muutoshakemusta.

Työryhmä

Terhi Lambert-Karjalainen (pj)
Miia Armila-Paalasmaa
Raakel Heikkinen
Ville Kajala
Teija Korpiaho
Pia Ovaska
Jaana Rantama
Mervi Toivanen
Tommi Tulonen

Ulkoasu ja taitto

Recommended Finland Oy

Kuvat

Henkilökuvat: Peter Mickelsson, Suomen Pankki

Paino

Erweko Oy, 2017

Finanssivalvonta

Snellmaninkatu 6, PL 103, 00101 Helsinki

Finanssivalvonta.fi

Twitter.com/FIN_FSA